

HARVEY THOMAS

“Οι πολιτικοί είναι άνθρωποι, όχι δέσεις”

Μανατάροντας την Θάτσερ, τον Μέιτζορ, τον Γκράχαμ και τον Μητσοτάκη

15 χρόνια επικοινωνιακός σύμβουλος του Billy Graham, 14 χρόνια με την Margaret Thatcher και τον John Major και 14 χρόνια ως σύμβουλος διάφορων πρωτεύοντων κρατών, πολιτικών προσωπικοτήτων, διπλωματών και μεγάλων επιχειρηματιών, είναι κάτι παραπάνω από αρκετά για να καθιερώσουν τον Harvey Thomas σαν έναν από τους ξεχωριστούς επικοινωνιολόγους αυτού του πλανήτη.

Ο Harvey Thomas ξεκίνησε την καριέρα του ως σύμβουλος επικοινωνίας οργανώνοντας μεγάλες εκστρατείες για τον γνωστό ευαγγελιστή από τις ΗΠΑ Billy Graham, ο οποίος ταξίδευε σε όλον τον κόσμο για να φέρει το μήνυμα του ευαγγελιού. Οι εκστρατείες του Graham είναι γνωστές ανά την υφήλιο και τα στάδια γεμίζουν ασφυχτικά, με χιλιάδες εκατοντάδες κόσμουν να στέκονται για ώρες για να ακούσουν το μήνυμά του. Για 15 χρόνια ο Harvey Thomas ήταν ο διοργανωτής αυτών των συγκεντρώσεων όταν, το 1979, αποχώρησε για να ενσαστεί ως σύμβουλος πολιτικής επικοινωνίας.

κατόπιν για τον Tzav Mέιτζορ, και το κόμιμα των συντηρητικών. Παράλληλα, ανέλαβε το μανατάρισμα πολλών πολιτικών πηγετών και συνεργάστηκε με πολλά γραφεία τύπου πολιτικών προσώπων παγκοσμίως, μεταξύ των οποίων και ο Κώστας Μητσοτάκης κατά τη διάρκεια της προεκλογικής του καμπάνιας το 1989 όταν εκλέχτηκε και πρωθυπουργός της χώρας.

Σήμερα, ο Harvey Thomas εργάζεται ως ανεξάρτητος επικοινωνιακός σύμβουλος κυρίως για επιχειρηματίες και διπλωμάτες. Βρίσκεται μεταξύ Χονγκ Κονγκ, Σαουδικής Αραβίας, ΗΠΑ και Ευρώπης, είναι παραγώγος της ραδιοφωνικής εκπομπής «Με θέα την Ευρώπη» σε τουλάχιστον 10 ραδιοφωνικούς σταθμούς των ΗΠΑ, ενώ πολύ συχνά εμφανίζεται σε τηλεοπτικά κανάλια ως σχολιαστής της επικαιρότητας. Για περισσότερο από 20 χρόνια έχει αφιερώσει μέρος των δραστηριοτήτων του στη διοργάνωση μεγάλων συνεδρίων και στις 6 ηπείρους.

Το 1990 η Βασιλισσα Ελισάβετ II του έδωσε το βραβείο CBE (Commander of the British Empire

Αποκλειστική συνέντευξη στον Χριστίνα Ι. Σιδηροπούλου

(Αυτοκρατορίας). Είναι μέλος της Βασιλικής Κοινότητας των Τεχνών (Royal Society of Arts), του Επίσημου Ινστιτούτου Δημοσίων Σχέσεων και του Επίσημου Ινστιτούτου Δημοσιογράφων.

Βρέθηκε στην Πιερία, ένα σαββατοκύριακο του Οκτωβρίου, για τη συνεδρίαση των μελών του Δ.Σ. του Σωματείου των Ευρωπαίων Χριστιανών Παραγωγών Ραδιοτηλεοπτικών Εκπομπών, στο οποίο είναι πρόεδρος. Σε αποκλειστική συνέντευξη που έδωσε στην ΕΠΤΑ, ο Harvey Thomas μιλά για την καριέρα του, τη συνεργασία του με την Μάργκαρετ Θάτσερ, τον Tzav Mέιτζορ, τον Μπιλ Γκράχαμ, τον Κώστα Μητσοτάκη, τον De Clerk, δίνει επικοινωνιακές συμβουλές και δηλώνει ότι η βασική διαπίστωση πάνω στην οποία στήριξε την καριέρα του είναι ότι «Οι άνθρωποι είναι άνθρωποι και όχι θέσεις».

ΕΠΤΑ: Θα θέλαμε να μας μιλήσετε για την πορεία σας...

H.T.: «Για 15 χρόνια διεύθυνα τις εκστρατείες του Billy Graham σε πάνω από 100 χώρες ανά τον κόσμο. Μέσα από αυτή τη δουλειά απόκτησα την μεγάλη μου εμπειρία στην επικοινωνία και τους δημόσιους λόγους. Το 1976 αποχώρησα από την ομάδα του Billy Graham καθώς ήθελα να εργαστώ σε διαφορετικούς χώρους. Το 1977 άρχισα να δουλεύω για την Μάργκαρετ Θάτσερ. Επέλεξα τη συντηρητική παράταξη γιατί δεν ήμουν σοσιαλιστής. Έτσι, επισκέφτηκα το γραφείο τύπου τους και ζήτησα να βοηθήσω δοκιμαστικά για 4 μήνες. Όταν με ρώτησαν με τι έχω ασχοληθεί, αναφέρθηκα στην ενασχόλησή μου στη διοργάνωση μεγάλων εκστρατειών και τους έδειξα φωτογραφίες από στάδια, διαφόρων χωρών ανά την υφήλιο, κατάμεστα από χιλιάδες κόσμο. Δέχτηκαν να με δοκιμάσουν για ένα χρονικό διάστημα. Όταν διοργάνωσα μια μεγάλη πολιτική συγκέντρωση για την Μάργκαρετ Θάτσερ στη διάρκεια της προεκλογικής καμπάνιας του 1979, η ίδια μου ζήτησε να αναλάβω τη διοργάνωση περισσότερων τέσσερων εκδηλώσεων και μου πρότεινε να εργαστώ μόνιμα γι' αυτήν ως επικοινωνιακός σύμβουλος και υπεύθυνος για τα MME. Συνολικά εργάστηκα 14 χρόνια για την Μάργκαρετ Θάτσερ και στη συνέχεια με τον επόμενο πρωθυπουργό της Βρετανίας Tzav Mέιτζορ. Παράλληλα, με τη συνεργασία μου με την συντηρητική παράταξη της Βρετανίας, υπήρξα επικοινωνιακός σύμβουλος και άλλων πολιτικών προσώπων, όπως ο Κώστας Μητσοτάκης κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου του 1989-90 όπου και εκλέχτηκε πρωθυπουργός. Επίσης, συνεργάστηκα με τον μέχρι πρότινος πρωθυπουργό της Σρί Λάνκα Ranil Wickremesinghe και με πολλούς άλλους ηγέτες.

Όταν η Μάργκαρετ συνταξιοδοτήθηκε, το 1990, συνέχισα να εργάζομαι για τον Tzav Mέιτζορ που είχε αναλάβει πρωθυπουργός και τα πήγαινε πολύ καλά τότε. Εκείνο τον καιρό ήμουν υπεύθυνος επικοινωνίας για όλη την κυβέρνηση Ήσουν

συντριπτικών μελών του κοινοβουλίου: από τους δημόσιους λόγους τους, την εμφάνιση τους στα ΜΜΕ, τις δηλώσεις στους δημοσιογράφους μέχρι και τις εμφανίσεις τους στις μεγάλες πολιτικές εκδηλώσεις».

ΕΠΤΑ: Με τι ασχολείστε σήμερα;

H.T.: «Το 1991 άφησα την πολιτική για να ασχοληθώ με την επικοινωνιακό σύμβουλο. Σήμερα το 40% του χρόνου μου πηγαίνει στη διδασκαλία, εκπαίδευση και μανατζάρισμα Ανώτερων Διευθυντικών Στελεχών, Διπλωματών και Πολιτικών Ηγετών σε διάφορες χώρες του κόσμου. Δίνω διαδέξεις σε πανεπιστήμια πάνω σε θέματα που σχετίζονται με την επικοινωνιακή στρατηγική, τις δημιουργίες ομιλίες, την εμφάνιση στα μέσα, την εξυπηρέτηση πελατών και τη διοργάνωση εκδηλώσεων. Το 15-20% του χρόνου μου το αφιερώνω σε ομιλίες σε συνέδρια όπου πολλές φορές καλούμαι να αναλάβω το ρόλο του συντονιστή και καθοδηγητή της συζήτησης. Επίσης, έχω μία πεντάλεπτη εβδομαδιαία εκπομπή σε περίπου 10 ραδιοφωνικούς σταθμούς στην Αμερική με τίτλο «View From Europe» (Με θέα την Ευρώπη) και τέλος παρουσιάζομαι συχνά ως σχολιαστής σε τηλεοπτικά κανάλια όπως το BBC, Sky news και άλλα».

ΕΠΤΑ: Ποια άλλη συνεργασία σας ήταν ξεχωριστή για εσάς;

H.T.: «Όταν έτρεξα την προσωπική καμπάνια του F.W. De Klerk στη Ν. Αφρική, το 1994. Ο De Klerk ήταν τότε πρόεδρος της χώρας. Απέναντι του στις εκλογές είχε τον Νέλσον Μαντέλα. Γνώριζε ότι δεν επρόκειτο να εκλεγεί, όμως έτρεξε μια πολιτική καμπάνια με στόχο να διασφαλίσει την ειρηνική μεταβίβαση της εξουσίας και την ειρηνική συνύπαρξη λευκών και μαύρων. Τελικά πήραμε το 21% των ψήφων στο σύνολό τους. Αυτό ήταν επιτυχία, αν σκεφτείτε ότι ο λευκός πληθυσμός ήταν μόλις το 13%. Λάβαμε περίπου 7% από τους μαύρους. Ήταν μεγάλη υπόθεση και για το λόγο ότι ήταν η πρώτη φορά που διενεργούνταν εκλογές στη χώρα για την εκλογή προέδρου. Πιστεύω ότι ο De Klerk συνέβαλε τα μέγιστα για την επικράτηση της ειρήνης στη Β. Αφρική. Ανάμεσα στις προσωπικότητες με τις οποίες συνεργάστηκα ήταν και ο πρωθυπουργός της Ιρλανδίας, τουλάχιστον δύο πρόεδροι των ΗΠΑ, ηγέτες της Νορβηγίας, Σουηδίας και άλλοι».

ΕΠΤΑ: Φανταστήκατε ποτέ ότι θα συνεργαστείτε με όλες αυτές τις προσωπικότητες;

H.T.: «Ούτε το φαντάστηκα, ούτε ποτέ το επιδιώξα. Στην αρχή ήθελα να γίνω αστυνομικός αλλά έχω ασκηταφοινία. Έτσι μου δόθηκε η ευκαιρία να δουλέψω για τον Billy Graham και βρέθηκα να ταξιδεύω σε όλο τον κόσμο και να οργανώνω εκστρατείες. Σήμερα εργάζομαι στη Μέση Ανατολή και συνεισφέρω στην ανάπτυξη της περιοχής. Τίποτα από όλα αυτά δεν ήταν σχεδιασμένα. Είναι απλά ευκαιρίες που πρέπει να δράτεις. Αν δεις τη βασική μου καριέρα, έκανα 15 χρόνια με τον Billy Graham, 14 χρόνια με την Μάργκαρετ Θάτσερ και τον Μπιλ Μέιτζορ και άλλα 14 χρόνια σαν ανεξάρτητος σύμβουλος επικοινωνίας. Έχω εργάστε με 15 επικεφαλείς κυβερνήσεων με τον ένα ή τον άλλο τρόπο».

ΕΠΤΑ: Τι ακριβώς κάνετε στη Μέση Ανατολή;

H.T.: «Μία βασική μου δραστηριότητα είναι η συμμετοχή μου σε οικονομικά φόρουμ στη Σαουδική Αραβία και αυτόν τον χρόνο πρέπει να κάνω 5 ταξιδιά εκεί. Ένα από τα πράγματα που διδασκα πρόσφατα εκεί είναι πώς να κάνουν προεκλογικές καμπάνιες. Φέτος για πρώτη φορά διενεργήθηκαν δημοτικές εκλογές στη Σ. Αραβία. Επίσης, συνεργάζομαι με το Εμπορικό Επιμελητήριο της Jeddah, μιας πόλης που βρίσκεται πολύ κοντά στη Μέκκα. Ο ρόλος μου εκεί είναι να βοηθήσω στο πώς μπορεί να πρωθηθεί η Jeddah σαν μία ειρηνική, φυσιολογική, εμπορική και μεγάλη πόλη, κάτι που πραγματικά είναι, αλλά επειδή βρίσκεται στη Σ.

Αραβία όλοι στη δύση πιστεύουν ότι πρόκειται για τρομοκράτες. Τόσο εγώ όσο και η χυναΐκα μου αισθανόμαστε ιδιαίτερη ασφάλεια όταν βρισκόμαστε εκεί, όπως θα αισθανόμασταν αν εργάζαμε στην Ανάτολη, Κίνα ή Ινδία. Στη συνεργασία μου με το Επιμελητήριο, φάχνουμε να βρούμε στρατηγικές για να μεταφέρουμε, μέσω ρεπορτάρ στα ΜΜΕ, αληθινές και καθημερινές ιστορίες από την Jeddah, όπως ιστορίες για το θαλάσσιο εμπόριο. Ακόμη, μία από τις μόνιμες ενασχολήσεις μου στην Σαουδική Αραβία είναι η εκπαίδευση διπλωματών στο δημόσιο λόγο και τα μήντια. Ξέρετε ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα στον ισλαμικό κόσμο είναι ότι οι ιστορίες νορμάλ ανθρώπων δεν βγαίνουν στα μήντια. Αντίθετα, κάθε τρομοκρατική ή βομβιστική ενέργεια είναι η νούμερο ένα είδηση περνώντας την εικόνα ότι οι μουσουλμάνοι είναι τρομοκράτες. Στην πραγματικότητα, το 99,99% των μουσουλμάνων σ' αυτές τις χώρες είναι φυσιολογικοί, απλοί και ήσυχοι άνθρωποι, όπως οι δυτικοί. Μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό από αυτούς είναι τρομοκράτες, όπως και ένα πολύ μικρό ποσοστό δυτικών είναι τρομοκράτες. Με ζητούν να πάω να εργαστώ με ανθρώπους από χώρες της Μέσης Ανατολής και να συμβάλω στην ανάπτυξη αυτών των περιοχών και στο πώς μπορούν να κάνουν επικειμετικές συνεργασίες με τους δυτικούς. Έχω δουλέψει στο Αμάν, την Ιορδανία, τη Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τη Σαουδική Αραβία, και την Αίγυπτο».

ΕΠΤΑ: Είναι οι επικοινωνιολόγοι υπεύθυνοι για την επιτυχία των πελατών τους;

H.T.: «Ναι είναι. Η αλήθεια για την επικοινωνία είναι ότι προβάλεις μια εικόνα, δεν την δημιουργείς. Τελικά, η εικόνα σου είναι αυτό που είσαι. Γ' αυτό και οι άνθρωποι με τους οποίους δούλεψα, και επέλεξα να συνεργάστω, είναι άνθρωποι τους οποίους στηρίζω σε αυτό που κάνουν. Δεν είμαι απαραίτητη πολιτικός οπαδός τους. Πιστεύω στην αυθεντικότητα, την ειλικρίνεια και το όραμα τους. Στοιχεία που πρόσδιδαν στην υποψηφιότητά τους μια σοβαρότητα και προοπτική».

**ΕΠΤΑ: Πως βλέπετε τους πελάτες σας; Οι περισσότεροι από αυτούς είναι πήγέτες κρατών και ιδιαίτερα σημαντικά πρόσωπα...
H.T.: «Η στάση μου απέναντι στην ζωή είναι ότι**

«οι άνθρωποι είναι άνθρωποι». Οι άνθρωποι δεν είναι «θέσεις». Και αυτό μου το δίδαξε ο Billy Graham όταν πήγαμε να επισκεφτούμε στον Λευκό Οίκο τον τότε πρόεδρο των ΗΠΑ, Νίξον. Βέβαια εγώ πήραρθρηθήκα έτσι ότι γίνατο υπόνοια των Graham που είχε τη συνάντηση με τον πρόεδρο. Καθώς αποχωρούσαμε από τον Λευκό Οίκο ρώτησα τον Μπιλ: «δεν είναι μεγάλη η πίεση να δουλεύεις όλη μέρα για ανθρώπους απόστευτα σημαντικούς». Τότε γύρισε και με κοίταξε και μου είπε: «Harvey, είναι όλοι τους άνθρωποι». Πραγματικά, αυτή η απάντηση του Γκράχαμ καθόρισε τη στάση μου απέναντι στην ζωή. Έμαθα ότι όλοι οι άνθρωποι είναι απλά άνθρωποι, είτε είναι μαύροι, λευκοί ή κίτρινοι, είτε είναι πρόεδροι μιας επιχείρησης ή απλά καθαρίστριες. Έτσι, χαιρετώ όλους τους ανθρώπους το ίδιο, ανεξάρτητα από το ποιοι ήταν. Και είναι αυτή η στάση μου που με βοήθησε ώστε να μπορέσω να συνεργαστώ με μεγάλες προσωπικότητες. Γιατί είναι πολύ λίγοι οι άνθρωποι που μπορούν να συμπεριφέρονται το ίδιο και με την ίδια ευκολία απέναντι σε υψηλά ιστάμενα πρόσωπα, όπως οι πρωθυπουργοί, και να τους φέρονται σαν να είναι απλοί άνθρωποι. Αυτό δεν σημαίνει ότι είμαι αγενής ή αστείος ή ότι το παιδί μου έχει πονοκέφαλο απέναντι τους. Σημαίνει ότι δεν βλέπεις αυτούς τους ανθρώπους σαν «θέσεις». Και στη διαδικασία της επικοινωνίας, αυτό πραγματικά είναι κλειδί. Γιατί από τη στιγμή που βλέπεις κάποιον σαν θέση, ακόμη και αν πρόκειται για δημοσιογράφο, και όχι σαν άνθρωπο, τότε το μυαλό σου θέτει φραγμούς και όρια και αποκτάς εξαρτημένη θεώρηση για κάποιον».

ΕΠΤΑ: Τι είναι η επικοινωνία για εσάς;

H.T.: «Η Επικοινωνία είναι πάντα προσωπική πρόσωπο προς πρόσωπο. Δεν μπορείς να έχεις μαζική επικοινωνία. Ο καθένας που θα λάβει το μήνυμα σου θα το λάβει προσωπικά. Δεύτερον, είναι διαδραστική. Πρέπει να υπάρχει πάντα ανταπόκριση. Και πάντοτε η αποτελεσματική επικοινωνία είναι ειλικρινής. Η Επικοινωνία είναι κάτι πολύ περισσότερο από διπλωματία».

ΕΠΤΑ: Έχετε επενδύσει ένα μεγάλο μέρος της καριέρας σας σε στρατηγικές συμπεριφοράς (εμφάνισης) στην ιπλεόραση

και τις κάμερες. Ποια είναι η καλύτερη συμβουλή σας στον τομέα αυτό;

H.T.: «Το 1988 εισηγηθήκαμε μια καινούργια πολιτική για την τηλεόραση σχετικά με τη χρήση των κάμερων. Όταν μιλάς σε μία μεγάλη συγκέντρωση, υπάρχουν παραπλέυρως γιγαντούθόνες και ο κόσμος παρακολουθεί τον ομιλητή από αυτές. Αυτό σημαίνει ότι καθώς ο ομιλητής μιλά και κοιτάζει στην κάμερα το κοινό που βλέπει από τις οθόνες έχει την εντύπωση ότι ο πολιτικός τον κοιτάζει κατάματα. Πρόκειται για μια πολύ δυναμική επικοινωνία γιατί δεν υπάρχει τίποτα πιο επιθυμητό και γνήσιο από το να πιστεύει ο κόσμος ότι ο πολιτικός των κοιτά στα μάτια. Αντίθετα, η τηλεόραση εκθέτει και αναφέρομαι κυρίως στα κοντινά τηλεοπτικά πλάνα. Σε αυτή την περίπτωση ο ακροατής μπορεί να διαβάζει την έκφραση του. Ο κόσμος των κοιτά κατάματα και από το πρόσωπο του καταλαβαίνει αν εννοεί αυτό που λέει ή όχι. Οπότε οι πολιτικοί που πραγματικά δεν ενδιαφέρονται και πολύ, πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί γιατί αισιοδοσία την έκφραση και μόνο του προσώπου τους μπορεί να μη γίνουν πειστικοί. Έτσι, λοιπόν, διδάξαμε στους πολιτικούς πώς να χρησιμοποιούν όλες αυτές τις τεχνικές απέναντι στις κάμερες και την τηλεόραση. Όταν, λοιπόν, μιλάς σε μια συγκέντρωση σε ευρύ κοινό και υπάρχουν γιγαντούθόνες δεξιά και αριστερά, ο πολιτικός πρέπει να κοιτά στην κάμερα. Στην τηλεόραση όμως συμβαίνει το αντίθετο: όταν μιλάς στον δημοσιογράφο ή σε άλλα πρόσωπα που βρίσκονται στο στούντιο πρέπει να κοιτάς προς το μέρος τους. Στην κάμερα κοιτάς μόνο σταν απευθύνεσαι στο κοινό μεταδίδοντας την αίσθηση στους ακροατές ότι απευθύνεσαι σε αυτούς προσωπικά. Όταν, λοιπόν βρίσκεσαι στο στούντιο απλά αγνοείς την κάμερα. Η βασική αρχή, γενικά είναι μία: πάντα κοιτάς στο πρόσωπο που μιλάς. Η τηλεόραση είναι άμεσο μέσο».

ΕΠΤΑ: Θα ήθελα να μιλήσουμε για τη συνεργασία σας με την κ. Θάτσερ, μία μεγάλη πογκρή μορφή. Πως θα την περιγράφατε;

H.T.: «Δεν θα μπορούσα να περιγράψω την Μάργκαρετ Θάτσερ σαν μία γλυκιά, μικρή κυρία. Είναι πολύ κοντή και δεν είναι αυτό που λέμε δυναμική προσωπικότητα. Όμως, είναι ένα πρόσωπο με δυναμική πειθώ. Γνώριζε πάντα σε τι πιστεύει, ήξερε πάντα τι ήθελε να πετύχει και, σε αντίθεση με τους μοντέρνους πολιτικούς, ποτέ δεν ρώτησε τους ψηφιοφόρους της «τι θέλετε και πώς μπορώ να σας βοηθήσω», μεταδίδοντας την αίσθηση ότι θα σας δώσω ότι θέλετε. Η Θάτσερ έλεγε: θα σας πω τι χρειάζεται να γίνει εδώ, τι πρέπει να κάνουμε γι' αυτή την υπόθεση για να

πετύχουμε, αν πιστεύετε και σεις σε αυτό ακολουθείστε με».

ΕΠΤΑ: Ο πολιτικός οραματισμός είναι το υπούμενο για κάθε πολιτικό. Ήταν οραματιστριά η Θάτσερ;

H.T.: «Όταν πρωτογνώρισα τον Ρόναλντ Ρέιγκαν, το 1980, μου είπε: «αυτό που θέλω να κάνω για τις ΗΠΑ είναι αυτό που κάνει η Θάτσερ για τη Βρετανία. Να δώσω ελευθερία στους ανθρώπους, να τους δώσω όση ελευθερία χρειάζονται». Και πραγματικά η Θάτσερ έλεγε δώστε ελευθερία στους ανθρώπους. Η Θάτσερ ήταν ένας άνθρωπος με όραμα, όπως και ο Ρέιγκαν και σε κάποιο βαθμό και ο Γκρούπτασόρ. Φυσικά όταν είσαι πολιτικός γίνεσαι περισσότερο διοικητικός παρά οραματιστής. Έχουμε αυτό που λέμε πολιτική διοίκηση. Ο κάθε πολιτικός διοικεί τα προβλήματα και αυτό είναι που κάνει περισσότερο ο τωρινός πρωθυπουργός της Βρετανίας, Τόνι Μπλέρ. Όσον αφορά τον George Bush, τον νεότερο, πρόκειται για μια ενδιαφέρουσα περίπτωση καθώς πλέον δεν αντιλαμβάνεται που ακριβώς το πηγαίνει το πράγμα. Προς το παρόν δεν μπορεί να βρει σε ποια χώρα θέλει να εισβάλει. Ο οραματισμός χρειάζεται ξεκάθαρη εικόνα. Τη βραδιά που ο Σαντάμ Χουσείν εισέβαλε στον κόλπο του Κουβέιτ, στις 1 Αυγούστου του 1990, ήμουν μαζί με τη Θάτσερ και τους Μπους στο Κολοράντο. Την νύχτα πριν την απόφαση για την επίθεση στον Κόλπο, ο Τζωρτζ Μπους ήταν σίγουρος ότι η Θάτσερ του είπε: «μην τρελαίνεσαι, θα σε βοηθήσουμε να τα βγάλεις πέρα» και ο Μπους απάντησε «Ναι, Μάργκαρετ». Αυτή η ιστορία ειπώθηκε και δημόσια.

ΕΠΤΑ: Ποιες καινοτομίες έφερε η Θάτσερ στη Βρετανία;

H.T.: «Ένα από τα οράματα της Θάτσερ ήταν αυτό που λέμε μία δημοκρατία με ιδιοκτησιακή κατοχή. Και εξηγώ. Την εποχή που ανέλαβε, υπήρχαν κιλιάδες διαιμερίσματα στην Αγγλία που ανήκαν στο κράτος και κατοικούνταν δωρεάν από άνεργους και κοινωνικά ευπαθείς ομάδες. Η πρόταση της Θάτσερ ήταν να πωληθούν αυτά τα διαιμερίσματα σε πραγματικά φθηνές τιμές ώστε να μπορούν να αγοραστούν από τις τάξεις με χαμηλά εισοδήματα. Αυτό θα τους έδινε τη δυνατότητα να αποκτήσουν ένα σπίτι με 3 υπνοδωμάτια δίνοντας το ποσό των 53.000 λιρών, με δυνατότητα αποπληρωμής μέχρι 30 χρόνια, σε χαμηλό επιτόκιο. Οι άνθρωποι αυτοί θα είχαν τη δική τους στέγη και κάτι να αφήσουν στα παιδιά τους ενώ η κυβέρνηση θα έκαιε οικονομίες από τις δαπάνες συντήρησης αυτών των σπιτιών. Ένα από τα πράγματα που άλλαξε επίσης η Θάτσερ, ήταν ο τρόπος που τα σωματεία αποφάσιζαν να κατέβουν σε απεργίες. Η Θάτσερ παρέκαμψε τους αρχηγούς των σωματείων, θεσπίζοντας τις απεργίες ως νόμιμες μόνο όταν αποφασίζονταν από τη Γενική Συνέλευση και όχι από τους αρχηγούς των

συνδικαλιστών. Άκομη, η Θάτσερ είχε όραμα για τα εργατικά συνδικάτα, την ασφάλεια, την άμυνα. Ιδίως, για την εθνική άμυνα που πολιτική της βασίζονταν στο γεγονός ότι πρέπει να διασφαλίσουμε το κράτος και να είμαστε έτοιμοι να υπερασπιστούμε τους εαυτούς μας περίπτωση επίθεσης. Κάτι πολύ λογικό αν σκεφτείτε ότι βρισκόμασταν στην εποχή του ψυχρού πολέμου».

ΕΠΤΑ: Πως απέκτησε το χαρακτηρισμό «πισινόρα κυρία»; Ήταν επινόημα των επικοινωνιολόγων της;

H.T.: «Κανείς από εμάς δεν το επινόησε. Οι Ρώσοι της απέδωσαν το χαρακτηρισμό «πισινόρα κυρία» λόγω των πεποιθήσεων της. Όμως, οι επικοινωνιολόγοι της δίναμε συμβουλές για το πώς μπορεί να βελτιώσει την εικόνα και την επικοινωνία της. Εγώ, για παράδειγμα εισηγήθηκα τρόπους για να χαμηλώσει τη φωνή της. Στην πραγματικότητα, η λύση που έωσα δεν είναι πώς να χαμηλώσει τη φωνή της αλλά τη συμβούλευσα πώς να επιβραδύνει την ομιλία της. Μέρος της δικής μου δουλειάς ήταν οι ομιλίες της, έτοι μάνοντάς την να επιβραδύνει την ταχύτητα της αγόρευσης αυτό είχε ως αντίκευμα να ακούγεται και χαμηλότερα η φωνή της δίνοντας ευνοϊκό αποτέλεσμα στην επικοινωνία της. Επίσης, εργάστηκα πάνω σε θέματα της εμφάνισής της, στο πώς να ντυνεται. Ήταν πάντα πολύ ανοιχτή στις όποιες συμβουλές μου».

ΕΠΤΑ: Τι θυμάστε έντονα από τη Θάτσερ;

H.T.: «Υπήρχαν φορές που ήταν πολύ συναισθηματική, ποτέ όμως δημοσίως. Θυμάμαι έντονα πόσο κατάκαρδα πήρε το σκοτωμό των βρετανών στρατιωτών στον πόλεμο του Φώκλαντ στην Αργεντινή το 1982. Η Θάτσερ ήταν πολύ ανθρώπινη και ιδιαίτερα πιστή στους συνεργάτες της. Το 1985 έλειψε στο εξωτερικό για 2,5 εβδομάδες και δεν είχα πάει μαζί της. Τότε αρχισαν κάποιες εφημερίδες, στις στήλες με τα κουτσομπολιά, να γράφουν αρνητικά σχόλια για μένα, όπως π.χ. «Ο αρχηγός του κόμματος λείπει ενώ ο Harvey Thomas κάνει αυτό...». Έτσι πήγα να τη συναντήσω στη Νέα Υόρκη χωρίς να ξέρω αν τα γνωρίζει όλα αυτά. Όταν συναντήθηκαμε μου είπε: «Harvey, ζέρω ότι λένε παράξενα πράγματα για σενα στις εφημερίδες, μη νοιάζεσαι για αυτά ζέρω από πού προέρχονται και θα σταματήσουν αμέσως». Ήταν εκεί σε ένα συνέδριο, λίγο πριν βγάλει λόγο για τα Ηνωμένα Έθνη σε ένα μεγάλο ακροατήριο και η πρώτη έγνωση της ήταν που κάποιος είπε μια κακοήθεια για μένα και με στεναχώρησε. Και ήταν το ίδιο και με άλλους συνεργάτες της γιατί πάντα ήταν πολύ πιστή στους ανθρώπους με τους οποίους συνεργαζόταν. Ποτέ δεν έχασε εκλογές, παρατήθηκε για να συνταξιοδοτηθεί. Πάνω από όλα, ήταν πολύ

ειλικρινής άνθρωπος και πειστική πολιτικός. Μπορεί πολύ να μη συμφωνούσαν μαζί της, όμως πίστευαν ότι είναι το καλύτερο πρόσωπο για πρωθυπουργός. Γι αυτό και φήμισαν την παράταξή της.

ΕΠΤΑ: Άκουγε τους συνεργάτες της;

H.T.: «Μπορεί να διαφωνούσε αλλά πάντα άκουγε όλους όσους γνώριζε ότι ήταν επαγγελματίες και όσους ήξερε ότι ενδιαφέρονταν για αυτήν. Τις περισσότερες φορές, όποτε έπρεπε να πάρει μία απόφαση, πάντα άκουγε γιατί πίστευε ότι οι ειδικοί είναι ειδικοί και ξέρουν τη δουλειά τους. Όταν πήγαινα να τις μιλήσω για μια πολιτική της σε κάποιον τομέα δεν έδινε και τόση σημασία, αλλά στις περιπτώσεις που έδινα επικοινωνιακές συμβουλές πάντα άκουγε προσεκτικά. Οχι ότι πάντα συμφωνούσε αλλά πάντα άκουγε τους ειδικούς. Η Μάργκαρετ Θάτσερ πάντα έκανε αυτό που πίστευε ότι είναι το σωστό. **Το κίνητρο της ήταν ότι αυτό που πιστεύω είναι το σωστό και αυτό πρέπει να γίνει. Πιστεύω, πως αυτό είναι ένα από τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουν όλοι οι πολιτικοί.**

ΕΠΤΑ: Ποιες ήταν οι επικοινωνιακές πολιτικές που εφαρμόσατε για την προβολή της εικόνας της;

H.T.: «Η εικόνα είναι αυτό που είσαι. Πρόβαλλα την εικόνα της αλλά δεν την δημιούργησα. Πήρα αυτό που ήταν και το πρόβαλα με τον καλύτερο τρόπο. Αυτό που κάνουν οι καλές δημόσιες σχέσεις είναι να προβάλλουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο μια εικόνα, ένα μήνυμα και πάντα σε τρόπο που να γίνεται εύκολα αντιληπτός από τη μάζα. Αυτό είναι που έκανα και με την Θάτσερ.»

ΕΠΤΑ: Ήταν δύσκολο άτομο;

H.T.: «Όχι, όταν την έβλεπες σαν απλό άνθρωπο και όχι ως πρωθυπουργό. Ποτέ δεν την είδα σαν πρωθυπουργό, δεν ήταν καθόλου δύσκολη και εκτιμούσε πολύ τους ανθρώπους που δούλευαν γι' αυτήν. Υπάρχει μία άλλη ενδιαφέρουσα ιστορία, όταν το 1984 η Θάτσερ δέχτηκε βομβιστική επίθεση στο ξενοδοχείο που έμενε στη διάρκεια μιας περιοδείας της. Τότε 5 από τους συνεργάτες της σκοτώθηκαν. Ήμουν και εγώ εκεί. Όταν συνέβηκε η έκρηξη ήμουν στο δωμάτιο του ξενοδοχείου που μέναμε και έπεσαν πάνω μου τρία πατώματα χωρίς να πάθω τίποτα. Με ανέσυραν μετά από 2,5 ώρες, χωρίς σχεδόν κανένα καύπιμα. Η Θάτσερ πίστευε πάντα ότι αυτή ευθύνονταν για αυτό που συνέβηκε γιατί εμείς ήμασταν εκεί για να τη στηρίξουμε. Όπως σας είπα ήταν ιδιαίτερα αφοσιωμένη στους συνεργάτες της. Μερικά χρόνια αργότερα συνάντησα τον άνθρωπο που έβαλε την βόμβα και του είπα: «ως κριστιανός σε συγχωρώ για αυτό που έκανες. Όμως μιλώ εκ μέρους μου, δεν μπορώ να σε συγχωρήσω εκ μέρους των άλλων». Σήμερα είμαστε καλοί φίλοι. Όταν είπα στη Θάτσερ ότι συνάντησα αυτόν τον τύπο και τον συγχώρησα μου είπε: «*Harvey, να κάνεις αυτό που νομίζεις σωστό. όμως εγώ δεν μπορώ να τον συγχωρήσω που προκάλεσε το θάνατο των φίλων μου.* Παραβρέθηκα μάλιστα και στα 80 γενέθλια της πρόσφατα στο Λονδίνο όπου ήταν και η Βασίλισσα και ο Μπλερ. **Ήμουν πιστός της φίλος και ήξερε ότι ποτέ δεν θα την απογοπτεύσω.** Της έλεγα ότι σκεφτόμουν, ποτέ όμως δεν πρόδωσα την εμπιστοσύνη της, όπως και όλοι οι φίλοι της. Δεν λέγαμε πάντα «Ναι κ. Θάτσερ» και υπήρχαν φορές που είχαμε διαφωνίες, αλλά ήξερε ότι ήμασταν πιστοί σε αυτήν και ενδιαφερόμασταν για το καλό της.

ΕΠΤΑ: Τρέξατε και την προεκλογική εκστρατεία του Κώστα Μητσοτάκη το 1989. Τι έχετε να πείτε για τον κ. Μητσοτάκη;

H.T.: «Ο Κώστας Μητσοτάκης ήταν ένας ζεχωριστός άνθρωπος παρόλο που αντιμετώπισε πολλές δυσκολίες. Είχε ένα ζεκάθιρο όραμα για το πώς να

αλλάξει την Ελλάδα το 1990 όταν ανέλαβε την πρωθυπουργία. Βρισκόμουν τότε μεταξύ Αθήνας και Λονδίνου. Συμμετείχα στην προεκλογική καμπάνια του Μητσοτάκη ενώ παράλληλα δούλευα για τη Θάτσερ. Ήθελα για να στηρίξω και την εδώ συντηρητική παράταξη. Είχαμε μια αξιοθαύμαστη καμπάνια που τελικά κέρδισε τις εκλογές αλλά με μικρή διαφορά. **Μετά την εκλογή του, ο Μητσοτάκης δεν είχε αυτό που λέμε εύκολες στιγμές, όμως, πιστεύω ότι ήταν ο κατάλληλος άνθρωπος, την κατάλληλη στιγμή.** Ήταν μια πολύ ενδιαφέρουσα και ιδιαίτερα καμπάνια γιατί τότε στην Ελλάδα η τηλεόραση δεν ήταν ακόμη το κυρίαρχο μέσο. Το ραδιόφωνο και οι εφημερίδες έπαιζαν σημαντικό ρόλο, όμως ακόμη πιο σημαντική ήταν η φωτική παρουσία του υπουργού. Ήταν πιο αποτελεσματικό να βγαίνει έξω ο υπουργός και να δίνει κειραφίες από το να εμφανίζεται στην τηλεόραση. Θυμάμαι τη μεγάλη πολιτική συγκέντρωση στην πλατεία Συντάγματος, όπου είχαν μαζευτεί 500.000 άνθρωποι. Ήταν μία τεράστια εορταστική συγκέντρωση γιατί είχαμε την πεποίθηση ότι θα κερδίσουμε τις εκλογές. Ζήσαμε πολύ συναρπαστικές στιγμές, ιδιώς όταν τραγουδήσαμε το εθνικό μένο, κάτι που δεν συνηθίζεται σε πολιτικές συγκέντρωσεις. Ο Μητσοτάκης και το κόμμα του ήθελαν να αντιπροσωπεύσουν όλους τους έλληνες και για αυτό σκεφτήκαμε ότι ο εθνικός ύμνος θα εκπλήρωνε αυτόν τον στόχο».

ΕΠΤΑ: Ήταν δική σας η ιδέα;

H.T.: «Ναι».

ΕΠΤΑ: Ποια ήταν τα σημεία που προτείνατε να αλλάξει ο Μητσοτάκης;

H.T.: «Ο Μητσοτάκης ήταν πολύ ψηλός που σήμαινε ότι πάντα έπρεπε να κοιτά προς τα κάτω και να χαμηλώνει το βλέμμα του, κάτι πολύ αρνητικό για την επικοινωνία. Επίσης, επειδή συναντιόταν με πολλούς ανθρώπους συνηθώς έδινε κειραφίες χωρίς να κοιτά αυτόν που κατερέτουσε, επίσης πολύ αρνητικό. Του τα επισήμανα και τα διόρθωσε όλα αυτά. Δεν θυμάμαι όλες τις λεπτομέρειες της επικοινωνιακής που εφαρμόσαμε. Αυτό που θυμάμαι είναι η κόρη του η Ντόρα Μπακογιάννη, η σημερινή δήμαρχος Αθήνας, η οποία έπαιξε τεράστιο ρόλο στην οργάνωση και την πολιτική που άσκησε ο πατέρας της στην προεκλογική καμπάνια, παρόλο που περνούσε μια πολύ δύσκολη στιγμή τότε γιατί είχε δολοφονηθεί ο σύζυγός της. Ήταν μια πολύ συναρπαστική καμπάνια και διασχίσαμε όλη τη χώρα διοργανώνοντας πολλές και μεγάλες συγκέντρωσεις».

ΕΠΤΑ: Πριν ολοκληρώσουμε τη συνέντευξη μας, θα ήθελα την άποψη σας γι' αυτό που λέμε διαχείριση κρίσεων (*crisis management*), ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο στην επικοινωνία...

H.T.: «Η διαχείριση κρίσεων στην ουσία είναι η προνόηση προβλέψη πριν την κρίση γιατί τη στιγμή που θα δεχτείς ένα πλήγμα, είναι πιο πολύ αργά. Πρέπει λοιπόν, να έχεις μια προετοιμασία, έναν θωρακισμό. Όταν πληγείς είναι πολύ αργά για να αναπτύξεις σχέσεις με τα ΜΜΕ, τους δημοσιογράφους και όλους τους παράγοντες που περιμένεις να σε στηρίξουν. Οπότε, είτε πρόκειται για πολιτικούς ή για εταιρίες πρέπει πάντα να είσαι προετοιμασμένος. Έπειτα, πρέπει πάντα να λαμβάνεις υπόψη όλα τα πιθανά σενάρια για την εξελίξη μιας πορείας ή δράσης. Θα οας δώσω δύο παραδείγματα από τη δική μου εμπειρία. Στο ένα ήμουν προετοιμασμένος, ενώ στο άλλο όχι. Το πρώτο συνέβηκε στην προεκλογική εκστρατεία του 1979 όταν επισκεφθήκαμε με την κ. Θάτσερ ένα αγροτικό έξοχικό και είχαμε να υπάρχουν δημοσιογράφοι. Ξαφνικά ένας άνδρας βγήκε από το πλήθος κρατώντας μια νεογέννητη αγελάδα και την έβαλε στην αγκαλιά της Θάτσερ. Αυτή έμεινε κάγκελο κρατώντας τη σημερινή αγελάδα της με μια τρομοκρατημένη όμη γωγοφισμένη στο

πρόσωπο της. Την επόμενη ημέρα είδαμε τις φωτογραφίες στο μη φιλικό τύπο με το σχόλιο: «**ποιανού είναι η αγελάδα;**». Σε αυτή την περίπτωση δεν ήμουν προετοιμασμένος. Το επόμενο περιστατικό αφορά μία μεγάλη πολιτική συγκέντρωση που είχαμε λίγο αργότερα και έπρεπε να μηδησεί μπροστά σε 3000 κόσμο. Λίγο πριν την εμφάνιση της στη σκηνή, παρατήρησα ότι είχε φύγει μια θηλιά από το καλσόν της. Τρομοκρατημένη, κάτι που δεν συνήθιζε η Θάτσερ πριν τις ομιλίες της καθώς περνούσε πολύ χρόνο στην προετοιμασία της, άρχισε να λέει τι θα κάνω τώρα; Τότε, άνοιξε τη τσάντα μου και της έδωσα ένα καλσόν. Αφού με ευχαριστήσει γύρισε και μου είπε «**Harvey, γυρνάς πάντα με καλσόν στη τσάντα σου;**».

ΕΠΤΑ: Πείτε μας για το Σωματείο στο οποίο διατελείτε πρόεδρος, που είναι και ο λόγος για τον οποίο επισκεφτήκατε την περιοχή μας

H.T.: «Το Σωματείο Ευρωπαίων Χριστιανών Ραδιοτηλεοπτικών Παραγωγών ιδρύθηκε το 1991 και είναι μέλος της Παγκόσμιας Ένωσης των Μίντια. Οι στόχοι του Σωματείου είναι να ενθαρρύνουμε τη συνεργασία μεταξύ των χριστιανών παραγωγών ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών στην Ευρώπη, σε εθνικό και διεθνή επίπεδο, να είμαστε ένα φόρουμ ανταλλαγής ειδήσεων, απόψεων και ιδεών και να δημιουργήσουμε ευκαιρίες για διάφορα εγχειρήματα, να είμαστε μια δημιουργική και θετική φωνή στο πλαίσιο της Ε.Ε. και των κυβερνήσεων, να εκπροσωπούμε τα συμφέροντα των ευρωπαίων συναδέλφων παγκοσμίων, να ενθαρρύνουμε και να στηρίζουμε τους συναδέλφους μας ώστε να επιπύχουν τα μεγαλύτερα δυνατά επαγγελματικά στάνταρ στις εκπομπές τους, να ενθαρρύνουμε τα μέλη μας να εφαρμόζουν τις χριστιανικές αρχές στον επαγγελματικό τους χώρο. **Το Σωματείο θα πραγματοποιήσει το συνέδριο του στις 16-19 Μαρτίου 2006 στο Ξενοδοχείο Ποσειδώνων Παλλάς, στη Λεπτοκαρυά Πειραιάς.** Θα είναι το πρώτο συνέδριο στο οποίο δεν θα μπορέσω να παραβρεθώ και είναι και το πρώτο μου ως πρόεδρος του Σωματείου. Δυστυχώς, την ίδια περίοδο θα πρέπει να βρίσκομαι στη Β. Αφρική στο συνέδριο των «Νέων Προέδρων», μιας οργάνωσης που τα μέλη της είναι νέοι πρόεδροι και εγώ θα τους εκπαιδεύσω στην ανάπτυξη ομιλιών. Τώρα, ήρθαμε για ένα Σαββατοκύριακο στη Λεπτοκαρυά για να συνεδριάσει το Δ.Σ. του Σωματείου και να κανονίσουμε τις λεπτομέρειες της διοργάνωσης του συνέδριου».

ΕΠΤΑ: Σας ευχαριστούμε για τη συνέντευξη καθώς γνωρίζουμε ότι ο ελεύθερος χρόνος σας εδώ ήταν ελάχιστος.

H.T.: «Ηταν ευχαριστησή μου».

